

dela? Ne klaja, ampak narava pomaga v prvi vrsti. Če je zadnji del krepek, so tudi plemenila ali rodila čvrsta in za svojo nalogo dovolj sposobna. To ne velja samo o prešičih, ampak tudi o prasicah. Mladiči pridejo bolj razviti in lažje na svet ter podedujejo po materi iste potrebne lastnosti za rejo ali za pleme. — Gospodarji, pazite torej pri prodaji, kakor tudi pri prekupu svinj, posebno na zadnji del života, če je dovolj razvit ali ne, če priporočuje žival že narava sama ali ne.

Sejmovi. Dne 24. oktobra v Mariboru in Velenju. Dne 26. oktobra na Bizeljskem in v Ribnici. Dne 28. okt. v Št. Juriju ob južni železnici, v Slov. Bistrici, pri Sv. Tomažu blizu Velike Nedelje, v Cmureku in na Muti. Dne 29. okt. v Koprivnici.

Dopisi.

Iz Maribora. (»Bismarkovci.«) V nedeljo, dne 11. oktobra na večer pridejo trije Slovani v gostilno h g. Weiss-u in sedijo mirno pri mizi. Pri drugi mizi je pa sedelo več »Velikonemcev«, med njimi tudi sodar R. Pichler in gostilničar Weiss. Bili so že delj časa dobre volje, kar naenkrat gostilničar Weiss godce v hišo pokliče, da naj zaigrajo: »Die Wacht am Rhein« in »Das deutsche Lied«, kateri pesmi vsi Velikonemci stojеče pojejo. Oni trije Slovani pri drugi mizi se seveda niso zmenili za to in so mirno sedeli, na kar se brž sodar Pichler zadere: »Dort sitzen Windische«. Eden od teh treh mu na to mirno odgovori: »Jaz sem Hrvat in sploh te pesmi ne razumem in me tudi društvo pri drugi mizi ne briga!«. Takrat pa je še le prav v sršenovo gnezdo dregnul. Naenkrat se vzdigne gostilničar Weiss in se zadere: »Ich brauche überhaupt keine windischen Zottel in meinem Gasthause.« »Jaz sploh ne potrebujem slovenskih raztrgancev v svoji gostilnici«. Ker se pa trebuhasti Weiss, ki je tudi mesar, večinoma od slovenskih kmetov redi, ker rejeno živino sploh po Spod. Štajarskem in Hrvaškem kupuje, mu kar naravnost svetujemo, naj si kar hipoma nad durmi pribije veliko tablo z debelimi črkami v nemškem in slovenskem jeziku: »Dieses Gasthaus ist für Windische verboten«. »Ta gostilnica je za Slovence prepovedana«, in zagotovimo mu, da se bo vsak pošten Slovenec njegove gostilne pošteno izogibal. Slovenci, ki imate vino-grade in lepo živino, zapomnite si ta dva prusaka!

S Polskave. (Soli za tri!) Velika tihota je nastala na političnem obnebbju; nemškutarski razsajalci so se pomirili, ter utrujeni počivajo na zasluženih lavorikah ali koprivah. Saj borba je bila huda in naporna. V naših okolicah so posebno trije možiceljni kmete plašili in za nemškutarijo lovili — dasi brezuspešno! Neki stari komij, slivniški Šors, ki je pa povišan za pisača v okr. zastopu, si je mnogo prizadeval svoje znance, katerim je nekdaž užigalice in rožice prodajal, za edino-zveličavno nemškutarijo pridobiti, če ne, jim pa okr. zastop ne bo šel na roko. Volilci pa so bili modri ter se niso dali premotiti, vedoči, da jim skominati gosp. Šors pri okr. zastopu nobene grenkosti učiniti ne more. Čudimo se pa, da je slovenskih starišev sin izza Maribora, zagrizen nemškutar kvasil, govoreč: »Le duhovnika ne, je sebičen!«. Stopite na oder, veleučeni gospod doktor, in povejte nam, ali vi okrajnega zdravnika službo opravljate nesebično, t. j. brezplačno? Naznanite nam le enega duhovnika grdo sebičnost, da bi bil za svoj hod na spoved ali za obiskavo bolnika na Ostrici, Radohi, Veliki kapi, Sopotu ali kje indi, katero je opravil v svoji smrtni nevarnosti in še več dnij izostal, ra-

čunil pet goldinarjev, ko vam pa mi moremo naštetih sebičnost nekega zdravnika, ki je porodnico v ravnici obiskal pa računil — osemnajst goldinarjev za eno obiskavo! — Največ truda in posla pri volitvah je imel seveda stari nemškutar na Slivnici. Ne samo, da je pokvaril domačo okolico, je še okoli lazil po polju in Pohorju ter volilce motil. Je pa tu in tam tudi zaslužno podnosnico dobil. Kako se morete še za tako stranko potegovati, ki vselej propade? In ta mož je že priletel, zastaran nemškutar, sneg je že zapadel na njegovo glavo, hrastova skorja se je že naredila na njegovem licu; noge so že šepave, že si groba išče, zato bi mu tudi mi to svetovali, kar je on drugim veleval: »Vzimate v svoje vele roke rožni venec in ga na stare dni molite za odpuščenje dušnih in političnih grehov!«

Iz Mozirja. (Zadnja beseda.) Nismo imeli namena več brskati po žrjavici, a ker se je celo zadnja »Domovina« v »Poslanem« zadržala nad nami kot lažnivci, zato govorimo zadnjo besedo, ter izjavljamo še enkrat, da je eden delavec Fr. Skaza resnično in gotovo »strihal« na praznik dne 8. sept. v novih solskih sobah. Da smo pisali mi popolno resnico v prvi notici, dokazati more oni delavec sam, in pričati še drugi svedoki. Zelo čuden je bil torej popravek, poslan po krajnem šolskem svetu, ker je za delo le podjetnik bil odgovoren, v katerega imenu se je delalo. Vemo, kdo je koval popravek, znamo predobro, kdo je sodeloval in prigovarjal pri »Poslanem« v »Domovini«, ker njegov slog že iz »Naroda« dobro poznamo; obžalujemo le, da se celó nekateri zavedni Mozirčani s suhim praprotom pitati dajo. — Kako solidno pa se je poslopje izdelovalo, potrjuje nam okno pod postrešjem, katero so še le pozneje, pri že izgotovljenem zidu morali pribiti. — Nikakor ni bil naš namen, žaliti v novicah kako osebo, le za resnico se gre in pri tem ostanemo.

Iz Razborja pri Slov. Gradcu. (Zahvala.) Z veliko slovesnostjo so se nedavno blagoslovile velike podobe Jezusa na križu, ki meri 1m in 90cm, ter Marije in Janeza. Te podobe je naredil umetno g. Ignac Oblak v Celju. Ob enem sta se blagoslovila tudi dva mala oltarja, katera je ponovil sloveči podobar g. Ivan Cesar iz Mozirja, resnično prav dobro in prav lepo. Tudi je krasno zrezal dve podobi, Device Marije in sv. Martina. Stala sta dva oltarja, na novo pozlačena 280 fl. Darovala sta za nju največ kmet Jurij Plišučnik 100 fl., Peter Glasenčnik 60 fl. in kar je več stalo, se je dobilo od drugih pridnih faranov. Vsem se zahvaljujem v imenu cerkvenega predstojništva. — Mihael Lorenci, cerkveni ključar.

Od Mure. (Hvalisanje nemščine.) Ob času zadnjih volitev za deželni zbor naši nasprotniki, posil-nemški liberalci, niso vedeli, kako bi zoper slovensko stranko nasproten in sovražen veter sejali, da bi volilce zbegali. Ker novega nič ne vejo, pogrevali so svoje stare puhle pregovore. Posebno so povdarjali, kako nam je nemščina potrebna, in da mi Slovenci otrokom branimo nemško se učiti, ker se poganjamo za slovenske šole. Pametni ljudje pa že vedo, da je tako govorjenje zvito in lažnivo. Tudi mi Slovenci pripoznamo potrebo nemščine, zato smo se je tudi naučili; pri nas skorej vsak za silo nemščino razume. Nemščine pa se nismo naučili toliko v šoli, temveč v poznejšem življenju med svetom, ker pridemo z Nemci pogosto v dotiko. Mnogi se nemški naučijo pri vojaki, drugi zopet v službah med Nemci ali pa v mestu. Male šole pa niso za učenje tujih jezikov. Imeli smo že trdo nemške šole, na Koroškem jih imajo Slovenci še zdaj, pa mi nismo videli, in Korošci še zdaj poskušajo in tožijo, da se otroci v takih šolah nemščine nič ne naučijo, toliko manj pa kaj družega, ker učitelja ne razumejo, kaj jim po

nemško pravi. Hodijo osem let v šolo in pridejo ravno tako modri iz nje, kakor so pred osmimi leti noter stopili. Najprej se mora otrok v svoji materni besedi brati, pisati, računati, misliti in verskih resnic naučiti, še le na tej podlagi se mu zamore v zadnjih letih ljudske šole nekoliko nemščine v glavo spraviti, če je bistre glave. Če ima pa trdo bučo, se ga ne bo prijelo dosti nemščine, to se zunaj šole vse zopet razkadi, škoda je za zlati čas, ki se z učenjem nemščine zamudi. Zavolj tega smo mi zoper nemške šole, ne pa zato, kakor da bi bili nemščini sovražni. Vsak si lažje na svetu pomaga, če zna dva jezika; tudi marsikateri Nемец bi bil vesel, če bi slovenski znal. Kdor pa želi, da bi se njegov otrok v resnici nemščine naučil, naj ga dá za par let med Nemce v službo, tam se bo v dveh letih več nemščine naučil, kakor v šoli v osmih letih. Zato pa mi pravimo: šola naj bo za to, za kar je po naših postavah namenjena, namreč da izreja otroke za poštene kristjane in da jim podeli prvotne vednosti, s katerimi si morejo drugih pridobiti, kakor je branje, ali katere so jim v življenju potrebne in koristne, kakor je krščanski nauk, pisanje, računanje, prirodoznanstvo, zemljepisje itd. To so sicer že stare reči, o katerih smo se že pred tridesetimi in več leti prepirali, prisiljeni pa smo, jih vedno zopet ponavljati in nasprotno ugovore zavračati, ker se med Slovenci še zmirom najdejo neumni ljudje, kateri se nasprotnikom na take limanice vsedejo. Če ne bo miru, bomo se več o tem spregovorili.

S Koroškega. (Vabilo) k slavnosti otvorjenja slovenske šole družbe sv. Cirila in Metoda v Št. Rupertu pri Velikovecu, ki se bode vršila v nedeljo dne 25. okt. 1896. leta s sledečim vsprejemom: 1. Ob 10. uri zjutraj slavnostna pridiga v predmestni farni cerkvi v Št. Rupertu, kojoj govori č. g. vikarij V. Podgore. 2. Po pridigi velika sv. maša in potem »Te Deum laudamus«. 3. Takoj po cerkvenem opravilu slavnostno zborovanje podružnice sv. Cirila in Metoda za Velikovec in okolico, ob ugodnem vremenu na vrtu nove šole, sicer pa v šoli sami: a) pesem »Naša zvezda«, pojejo gg. pevci iz grebinjskega kloštra; b) pozdrav predsednika; c) slavnostni govor, govori č. g. stolni kaplan Matej Ražun; d) blagoslovljenje šole po prečast. g. dekanu Janez Wieser-ju; e) pesem na čast sv. Cirilu in Metodu, pojejo pevci iz grebinjskega kloštra. 4. Ob 1/2 2. uri popoldne banket v gostilni gospe Ane Aufmuth v Velikovecu s prosto zabavo, govori in petjem. — Petje pri sv. maši izvršujejo slavni pevci iz grebinjskega kloštra pod vodstvom čast. gosp. župnika Fr. Korman-a; pri otvorilni slavnosti v šoli, oziroma na vrtu, in popoldne pri banketu sodelovali bodo v družbi s prvimi tudi slavni pevci društva »Gorotan« in želinjski pevski klub. — Železniška postaja je Sinčaves (Kühnsdorf), od katere je v Velikovec kake pol ure vožnje. — Rodoljubkinje in rodoljubi, ki bodo prišli k tej otvorilni slavnosti in se udeležili tudi banketa, naj blagovolijo to javiti najdalje do 23. okr. č. g. župniku Fr. Treiber-ju v Št. Rupertu pri Velikovecu (pošta Velikovec), da se pravočasno izve število udeležencev in se more potrebno oskrbeti. Obed stane za osebo 1 fl. 50 kr. brez pijače. — K tej pomenljivej slavnosti vabi vse Slovenke in Slovence od blizu in daleč najuljudneje — slavnostni odbor.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli cesar so načelniku generalnega štaba, baronu Becku, o priliki petdesetletnice

njegovega službovanja podelili veliki križec Štefanovega reda. — Državni poslanci so z velikansko večino sklenili podrobno razpravo o novi domovinski postavi, ki bode gotovo vsprejeta. — Edenajst nemškonacionalnih občinskih svetovalcev se je te dni ločilo od dr. Luegerja, ker jim je ta preveč krščanski.

Češko. Praški mestni zastop, ki se je izjavil za novo domovinsko postavo, je sklenil, da ne vsprejme nobenega nemškega odloka, ki mu ga pošlje dunajski občinski zastop. Le-ta namreč oni dan ni hotel vsprejeti češkega odloka praškega mestnega sveta.

Tirolsko. Kakor smo zadnjič omenili, odkrili so v Tridentu spomenik pesniku Danteju. Tudi vladni listi priznavajo, da je ta slavnost imela popolnoma iredentovski značaj, ker so se udeleženci toliko vneli za »blaženo« Italijo.

Štajarsko. Deželni odbor hoče, naj se nova ubožna postava, katero so svetli cesar že potrdili, uvede še letos s 1. dnem decembra. — Na graški realki bode Nemce slovenščino učil naš rojak g. prof. Ant. Turkuš. — Iz Gradca pojde 12 kompanij pešcev in eden eskadron konjenikov na Ogersko, da bodo ondi skrbeli za red pri volitvah.

Koroško. Zaradi Mac Nevina je oni dan vlado interpeloval državni poslanec Anton Koblar. — Na več krajih so se zadnje tedne zgodili samomori; znamenje, da pri mnogih vera peša.

Kranjsko. Namesto Kluna kandiduje za deželni zbor katoliška stranka Ignaca Mrharja, liberalna pa državnega poslanca Višnikarja. — Vinarska razstava v Novem mestu se je izvršno obnesla. — Voda je veliko škode napravila, posebno v Vipavski dolini, pri Račečah in na Kočevskem.

Primorsko. Društvo »Sloga« na Goriškem je v zadnjem času priredilo več dobro obiskanih shodov. — Shod na Proseku pri Trstu je komisar razpustil, ker zborovalci niso hoteli biti z njim enih mislij gledé peronospore. Grozno čudno! — Ker je poreški škof Flapp v Vižinadi pridigal tudi v slovanskem jeziku, so potem zunaj cerkve Lahoni tako razgrajali, da so škofa morali orožniki varovati.

Ogersko. V nedeljo so vsi ministri priredili po deželi volilne shode. Seveda so na vse pretege hvalili liberalno gospodarstvo. Tudi krščanska ljudska stranka je prav marljiva, zlasti njen vodja, grof Zichy. — Podjetje Oes Budovar na budapeštanski razstavi je napravilo krido. Glavna krída cele razstave pa še sledi.

Vnanje države.

Rim. Prihodnji konsistorij ali zbor kardinalov bode bržčas prihodnji mesec. — Sv. oče so celovškega prof. Jož. Müller-ja imenovali svojim komornikom.

Italijansko. Ras-Mangaša zbira večje vojne čete ob meji italijanske pokrajine v Afriki. Lahy bodo torej morali v kratkem z Menelikom mir skleniti, ker so državne blagajnice prazne in laški vojaki tako neradi v Afriko gredó.

Francosko. Ruski poslanik v Parizu, baron Mohrenheim, mora odstopiti. Uzrok je bojda ta, da je Mohrenheim na vse mogoče načine skušal carja pregovoriti, naj ne pride v Pariz. Ne verujemo.

Nemško. Cesar Viljem je oni dan obiskal ruskega carja v Darmstadt. — Cesar je precej sovražen Poljakom; vsled tega je ukazal, da morajo poljski vojaki služiti samo v čisto nemških mestih. — Blizu Gothe so zadnji teden imeli nemški socijalisti občni zbor. Najbolj so tožili o pomanjkanju denarja. — V Hessenu so pri deželnih volitvah liberalci zgubili več mandatov.

Bolgarsko. V Plovdivu je nastal punt, ker je vlada razveljavila občinske volitve. — Cankov prido-